

Regeringskansliet, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.registrator@regeringskansliet.se

Remiss om slutbetänkandet En ny viltförvaltningslagstiftning (SOU 2025:125)

Er beteckning: LI2026/00074

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget som innebär att jaktlagstiftningen görs mer strukturerad, mer lättförståelig och ändamålsenlig samt att det lyfter fram en tydligare rollfördelning.

Länsstyrelsen har dock några förslag på ändringar som kan förtydliga ytterligare, öka rättssäkerheten och göra viltförvaltningsarbetet effektivare.

2 kap 2 § viltförvaltningslagen, andra stycket.
Länsstyrelsen föreslår att fastighetsägaren ska ändras till markinnehavaren.

Den föreslagna bestämmelsen ger fastighetsägaren rätt att genomföra åtgärder i syfte att motverka skador av vilt. I nuvarande jaktlagen används benämningen markinnehavare i motsvarande sammanhang, 5 § jaktlagen. Länsstyrelsen har uppfattningen att begreppet markinnehavare är vidare än begreppet fastighetsägare och även innefattar andra som genom nyttjanderättsavtal förfogar över marken, till exempel jordbruksarrendatorer.

Länsstyrelsen ser ett stort värde i att även nyttjanderättshavare har möjlighet att vidta åtgärder för att förebygga skada på exempelvis gröda och föreslår att markinnehavaren även fortsättningsvis ska få vidta de åtgärderna.

10 kap 2 § viltförvaltningslagen. Länsstyrelsen föreslår att miljöorganisationers rätt att överklaga inte ska vara begränsad till enbart unionsrättsligt skyddade arter.

Enligt förslaget begränsas miljöorganisationers klagorätt till beslut om jakt på unionsrättsligt skyddade viltarter. Länsstyrelsen anser att det saknas rättsligt stöd att begränsa rätten till enbart unionsrättsligt skyddade arter.

Århuskonventionen syftar till att skydda allas rätt att leva i en miljö som är förenlig med hälsa och välbefinnande, och bygger på insikten att miljöarbetet förbättras genom allmänhetens möjlighet att påverka myndighetsbeslut som har inverkan på miljön.

Konventionens artikel 9.3 avser rätten att få handlingar som strider mot den nationella miljölagstiftningen prövade av domstol.

Bestämmelsen är inte begränsad till arter med unionsrättsligt skydd. Viltförvaltningslagen är nationell miljölagstiftning i sin helhet, dess syfte enligt 1 kap. 2 § inkluderar att bevara och främja de inhemska viltarterna och viltets livsmiljöer. Länsstyrelsen bedömer därför att det saknas rättsligt stöd att begränsa miljöorganisationers klagorätt till enbart unionsrättsligt skyddade arter.

Allmänna synpunkter på viltförvaltningslagen

Enligt direktiven ska den nya lagstiftningen utformas med tydlig systematik och med reglering på den mest ändamålsenliga nivån. Trots detta förekommer på flera ställen i förslaget statiska uppräkningslistor av framför allt arter men även platser direkt i lag, vilket innebär att varje justering kräver riksdagsbeslut.

I författningskommentaren till 4 kap. 3 § framgår att den myndighetsneutrala formuleringen valts eftersom det är en reglering på lagnivå. Länsstyrelsen delar uppfattningen att det i många fall saknas anledning att i lag peka ut ansvarig myndighet. En myndighetsneutral formulering i lagen ger regeringen större handlingsutrymme genom att i förordning kunna bestämma vilken myndighet som ska ansvara. Principen tillämpas dock inte konsekvent. I en rad bestämmelser, bland annat 4 kap. 4–9 §§, namnges länsstyrelsen direkt, utan att det motiveras. Att peka ut myndighet i lag kan vara motiverat i vissa fall, till exempel vid tillsyn, men där det inte är nödvändigt bör det undvikas.

1 kap. 24 § definierar begreppet miniminivå med en uttrycklig uppräknig av björn, varg, järv och lodjur. Det blandar begreppets innebörd med dess tillämpningsområde och låser artvalet på ett sätt som begränsar det till synes flexibla bemyndigandet i 4 kap. 11 §, där miniminivåer ska fastställas för de stora rovdjursarter som regeringen bestämmer. En mer övergripande definition av miniminivå i lagen, som till exempel "det antal individer av en viltart som förvaltningen ska syfta till att inte underskrida", och att arterna bestäms i förordningen vore mer ändamålsenligt.

Liknande frågor uppstår i 3 kap. 10 §, där specifika platser räknas upp för skydds jakt på annans mark. Det kan ifrågasättas om det är nödvändigt att i lag räkna upp platser. En lämpligare lösning skulle kunna vara att ange att skydds jakten får ske på annans mark i den utsträckning det anges i föreskrifter som regeringen bestämmer.

2 kap 4 § viltförvaltningsförordningen. Länsstyrelsen föreslår att länsstyrelsen och inte Naturvårdsverket ska få besluta om skydds jakt efter gråsäl, knubbsäl eller vikare.

Länsstyrelsen föreslås i utredningen få besluta om skydds jakt efter samtliga viltarter förutom sälar. Länsstyrelsen beslutar idag om skydds jakt efter skarv. Skälen som prövas under handläggningen är bland annat skarvens inverkan på fisk och fiskerinäringen. Såväl säl som skarv är stora predatorer på fisk och orsakar skador som när de riskerar att bli allvarliga kan behöva förebyggas med skydds jakt. Eftersom skadorna och miljön är desamma för dessa arter vore det mer ändamålsenligt om länsstyrelsen med sin regionala kunskap får besluta om skydds jakt även efter säl.

Länsstyrelsen föreslår därför att länsstyrelsen och inte Naturvårdsverket ska få besluta om skydds jakt efter gråsäl, knubbsäl och vikare.

9 kap 4 § viltförvaltningsförordningen. Länsstyrelsen föreslår förtydligande avseende jakt med hund i hägn.

I jaktförordningens 8 § påpekas att samma tider för jakt med hund gäller inom hägn som utanför hägn. Eftersom vilt i hägn får jagas på andra tider än vad som gäller för frilevande vilt ser Länsstyrelsen ett värde i att reglerna om hundanvändningen förtydligas även i

viltförvaltningsförordningen. Det kan annars lätt uppfattas som att den begränsningen inte längre gäller.

10 kap 18 § viltförvaltningsförordningen. Länsstyrelsen föreslår att Polismyndigheten anges uttryckligen.

Paragrafen refererar till 9 och 10 §§ vff. Där står det namngivet att det är Polismyndigheten som prövar frågorna om de aktuella ersättningarna. Eftersom detta är en förordning anser Länsstyrelsen att det vore mer konsekvent och tydligt att också här namnge myndigheten.

11 kap 3 § viltförvaltningsförordningen. Länsstyrelsen föreslår förtydligande avseende jakt för att skydda vilda djur.

Länsstyrelsen föreslås få besluta om jakt av naturvårdsskäl bland annat för att skydda vilda djur. Av utredningen framgår att skydda även kan innefatta djurskyddsskäl, det vill säga att länsstyrelsen kan besluta om jakt efter skadat vilt eller vilt som riskerar att skadas. Länsstyrelsen ser mycket positivt på den möjligheten och har efterfrågat den i tidigare remiss men ser gärna att punkten förtydligas med att djurskyddsskäl nämns.

Allmänna synpunkter kring implementeringen av naturvårdsdirektiven i såväl lag som förordning.

Ett av syftena med översynen är ett förbättrat genomförande av EU-rättsliga regler på jaktområdet. Länsstyrelsen anser att detta inte fullt ut uppnås i den föreslagna lagstiftningen.

Unionsrättsligt skyddade viltarter har ett grundläggande skydd, för fåglar genom fågeldirektivet och för däggdjur genom art- och habitatdirektivet. Jakt efter dessa arter sker med stöd av direktivens undantagsbestämmelser, som i bägge fallen kräver att tre kumulativa förutsättningar är uppfyllda.

En viktig skillnad mellan direktiven är emellertid att undantagsskäl inte är identiska. I fågeldirektivet förekommer inte skada på egendom som skäl och i art- och habitatdirektivet förekommer till exempel inte flygsäkerhet.

Länsstyrelsen anser inte att dessa skillnader har beaktats då lagförslaget genomgående behandlar unionsrättsligt skyddade arter som en enhetlig kategori. Länsstyrelsen ser inte heller att de tre kriterierna, som samtliga måste vara uppfyllda för att undantag ska kunna göras, alltid kommer till uttryck i bestämmelserna.

Det skapar problem vid tillämpningen av flera bestämmelser, till exempel 6 kap. 2 § och 6 kap. 4 § viltförvaltningslagen samt 4 kap. 2 § och 6 kap. 10 § viltförvaltningsförordningen.

Sammantaget anser Länsstyrelsen att direktivens olika undantagsbestämmelser bör speglas bättre i den svenska lagstiftningen genom att vilda fåglar och unionsskyddade däggdjur skiljs åt där direktivens undantagsbestämmelser är olika.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-223 10 00 eller via e-post stockholm@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 6433-2026 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av länsöverdirektör Tommy Hansen med vilthandläggare Ingemar Parck som föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjurist Shiva Norvad, avdelningschef Johanna Lindgren och avdelningschef Helene Munkner medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.